

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 81.185 van 22 juni 1999
in de zaak A. 42.591/XII-1656
42.761/XII-1657.

- In zake : I. 1. Jean BEKE,
2. André BROSSE,
3. Constant DE BRUYKER,
4. Gustaaf DE CLERCQ,
5. Robert DE LEENHEER,
6. Jacques DE STOPPELEIR,
7. André DE VREESE,
8. Roger LAGAISSE,
9. Prudent LAMMENS,
10. Gaston MORTIER, (overleden)
rechtsgeding hervat door :
1. Paula MORTIER,
2. Peter MORTIER,
3. Jan MORTIER,
4. Ria MORTIER,
11. Rudolf POLLET,
12. Gilbert PATTHEEUWS,
13. André RUMES,
14. Roger SATYN, (overleden)
rechtsgeding hervat door :
Dorothea SATYN-VAN BIGNOOT,
15. Gustaaf SCHIFFER,
16. Michel VAN HEULE,
17. Jean VERLYNDE,
II. Nestor DE CLERCQ,
die woonplaats kiezen bij
Advocaat Ph. LEROY,
kantoor houdende te GENT,
Coupure 5

tegen :

I. + II. de stad GENT,
die woonplaats kiest bij
Advocaten J. PUTZEYS en X. LEURQUIN,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Sint-Bernardusstraat 98.

D E R A A D V A N S T A T E, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Jean BEKE,
André BROSSE, Constant DE BRUYKER, Gustaaf DE CLERCQ,
Robert DE LEENHEER, Jacques DE STOPPELEIR,
André DE VREESE, Roger LAGAISSE, Prudent LAMMENS,

Gaston MORTIER, Rudolf POLLET, Gilbert PATTHEEUWS, André RUMES, Roger SATYN, Gustaaf SCHIFFER, Michel VAN HEULE, Jean VERLYNDE en Nestor DE CLERCQ op 13 juni 1990 hebben ingediend om de nietigverklaring te vorderen van het besluit genomen op 19 maart 1990 door de gemeenteraad van de stad Gent, waarbij in toepassing van de bepalingen vervat in hoofdstuk VI van de programwet van 22 december 1989, de vast benoemde ambtenaren van het stadsbestuur die aan bepaalde voorwaarden voldoen, ambtshalve op rust worden gesteld;

Gezien het verzoekschrift dat Nestor DE CLERCQ op 16 juli 1990 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van het zelfde gemeenteraadsbesluit;

Gelet op het arrest nr. 35.458 van 13 juli 1990 in de zaak A. 42.591/XII-1656 waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt verworpen;

Gelet op het arrest nr. 35.509 van 13 september 1990 in de zaak A. 42.761/XII-1657 waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt verworpen;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord in de zaak A. 42.591/XII-1656;

Gezien het verslag opgemaakt door auditeur A. VANDENDRIESSCHE;

Gelet op de beschikking van 13 september 1993 tot voeging van de zaken;

Gelet op de beschikking van 13 september 1993 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van de dossiers gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 4 december 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 26 januari 1999, op welke datum de zaak voor onbepaalde tijd wordt uitgesteld;

Gelet op de beschikking van 30 maart 1999 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 25 mei 1999;

Gehoord het verslag van kamervoorzitter J. DE BRABANDERE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat Ph. LEROY, die verschijnt voor verzoekers, en van advocaat J. PUTZEYS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van auditeur B. THYS;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat uit het register der overlijdens van de stad Gent blijkt dat Gaston MORTIER en Roger SATYN op 22 en 24 maart 1996 zijn overleden; dat advocaat Ph. LEROY met verzoekschriften van 9 april 1999 namens de erfgenamen het geding heeft hervat;

Over de gegevens van de zaak.

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Titel III, hoofdstuk VI van de programmawet van 22 december 1989 bevat een regeling waarbij het personeel van de gemeenten en de OCMW's die met de toezichthoudende overheid een lening hebben gesloten waaraan voorwaarden inzake financiële gezondmaking zijn gekoppeld, vervroegd op pensioen gesteld kan worden. Artikel 277 van de wet bepaalt dat de regeling van toepassing is op de vast benoemde personeelsleden van de bedoelde besturen, met uitzondering van de titularissen van de wettelijke graden en het onderwijzend personeel, alsmede van de "agenten" behorend tot de diensten, graden en ambten speciaal aangeduid door die besturen. Artikel 278 bepaalt dat, in afwijking van iedere andersluidende wettelijke, reglementaire of contractuele bepaling, de gemeenteraad of de raad voor maatschappelijk welzijn kan beslissen om alle personeelsleden beoogd bij hoofdstuk VI ambtshalve op rust te stellen op een door hem vastgestelde leeftijd die ten minste 55 jaar moeten zijn, en die verschillend kan zijn naargelang de diensten, de ambten of de graden. Die ambtshalve opruststelling kan niet plaats hebben vooraleer het betrokken personeelslid ten minste 20 aanneembare dienstjaren telt voor de opening van het recht op pensioen, met uitsluiting van de bonificaties voor studies en andere perioden die voor de vaststelling van de wedde in aanmerking genomen worden.

1.2. Verzoekers zijn allen vastbenoemde personeelsleden van de stad Gent.

Krachtens artikel 31 van het statuut van het stadspersoneel moeten de ambtenaren principieel de dienst verlaten de eerste dag van de maand volgend op hun 65e verjaardag.

1.3. Met de bestreden beslissing maakt de gemeenteraad van Gent gebruik van de mogelijkheid geboden door artikel 278 van de voormelde programmawet van 22 december 1989.

Die beslissing is in de volgende bewoordingen gesteld :

"De Gemeenteraad,

Gelet op het Hoofdstuk VI van Titel III van de programmawet van 22 december 1989 waarbij de mogelijkheid wordt geboden tot een vervroegd pensioen voor de personeelsleden van de gemeenten die met hun Voogdijoverheid een leningsovereenkomst hebben gesloten, waaraan voorwaarden inzake financiële gezondmaking zijn gekoppeld;

Gelet op het financieel meerjarig beleidsplan waarin maatregelen zijn opgenomen inzake het personeel die er toe moeten leiden dat het begrotings-evenwicht wordt bereikt;

Overwogen dat er derhalve aanleiding toe bestaat aan de voorgestelde maatregelen geleidelijk uitvoering te verlenen door o.m. het nemen van het besluit tot ambtshalve opruststelling per 1 juli 1990 resp. 1 juli 1991 van de personeelsleden die op 31 december 1989 respectievelijk 31 december 1990 de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt;

Gelet op de toelichtingen vervat in het bij onderhavig besluit behorend verzoek aan de Raad;

Gelet op het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de Overheid en de vakbonden van haar personeel;

Gelet op het protocol dat in verband met onderhavige aangelegenheid werd afgesloten in het Syndicaal Bijzonder Onderhandelingscomité op datum van 19 maart 1990;

Gelet op de Nieuwe Gemeentewet;

Op voorstel van het College van Burgemeester en Schepenen;

BESLUIT :

Art. 1 De stad Gent maakt toepassing van de bepalingen vervat in Hoofdstuk VI van Titel III van de Programmawet van 22 december 1989 waarbij van ambtswege een vervroegd pensioen wordt ingesteld voor de vastbenoemde personeelsleden van de gemeenten die met de Voogdijoverheid een leningsovereenkomst hebben gesloten waaraan voorwaarden inzake financiële gezondmaking zijn gekoppeld.

Art. 2 De vastbenoemde personeelsleden van de Stad Gent die aan de hiernavermelde voorwaarden beantwoorden, worden in afwijking van iedere andersluidende wettelijke, reglementaire of contractuele bepaling, ambtshalve op rust gesteld met ingang van 1 juli 1990 :

1e ten laatste op 31 december 1989 de leeftijd van 60 jaar ten volle hebben bereikt

2e op 1 juli 1990 20 aanneembare dienstjaren tellen voor de opening van een recht op pensioen....

Art. 3 De vastbenoemde personeelsleden van de Stad Gent die aan de hiernavermelde voorwaarden beantwoorden, worden in afwijking van iedere andersluidende wettelijke, reglementaire of contractuele bepaling ambtshalve op rust gesteld met ingang van 1 juli 1991 :

1e ten laatste op 31 december 1990 de leeftijd van 60 jaar ten volle hebben bereikt

2e op 1 juli 1991 20 aanneembare dienstjaren tellen voor de opening van een recht op pensioen....

Art. 4 De vastbenoemde personeelsleden van de Stad Gent aan wie ingevolge het bepaalde in de artikelen 3 en 4 ambtshalve ontslag wordt verleend, worden kwantitatief niet vervangen.

Art. 5 Van de toepassing van art. 2 en 3 worden uitgesloten de ambten van respectievelijk de stadssecretaris, de adjunct-stadssecretaris, de stadsontvanger, de hoofdpolitiecommissaris, de politiecommissarissen en de leden van het onderwijzend personeel".

1.4. Intussen had de gemeenteraad van Gent op 19 december 1989 besloten de personeelsleden die voor 16 januari 1990 vrijwillig vervroegd ontslag zouden nemen een afvloeiingspremie van 1/60 van de jaarwedde toe te kennen. Dit gold voor de personeelsleden die uiterlijk op 30 juni 1990 de leeftijd van 60 jaar zouden hebben bereikt en het ontslag diende door de stad te worden aanvaard. Dat besluit werd via omzendbrief van 9 januari 1990 aan het personeel ter kennis gebracht.

1.5. De verzoekers sub 1, 13, 16 en 17 in de zaak A.42.591 hebben van de mogelijkheid vrijwillig ontslag te nemen gebruik gemaakt, onder de voorwaarde echter dat de afvloeiingsvergoeding door de toeziende overheid zou worden goedgekeurd en dat de gemeenteraad zou besluiten tot ambtshalve ontslag bij toepassing van de voormelde programmawet. Het ontslag van verzoeker sub 4 werd naderhand ingetrokken of geïnterpreteerd als zodanig.

1.6. Met brieven van 3 mei 1990 werd aan de personeelsleden die vrijwillig hun oppensioenstelling hadden aangevraagd medegedeeld dat de door hen gestelde voorwaarden waren vervuld en dat hun ontslag dan ook definitief was per 1 juli 1990.

Bij beslissingen van 4 mei 1990 werd aan de volgende verzoekers met ingang van 1 juli 1990 eervol ontslag verleend uit hun ambt: hetzij vrijwillig met afvloeiingsvergoeding voor de verzoekers sub 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 15, in de zaak A. 42.591, hetzij ambtshalve en zonder afvloeiingsvergoeding voor de verzoekers 4, 6 en 14 in dezelfde zaak, alsmede voor de verzoeker in de zaak A.42.761. Wat de verzoekers 1, 13, 16 en 17 betreft in de zaak A. 42.591, die op 31 december 1989 de leeftijd van 60 jaar niet hadden bereikt, werd nog geen beslissing van oppensioenstelling genomen op 4 mei 1990;

Over de ontvankelijkheid van de beroepen.

2.1. Overwegende dat in de zaak A. 42.591 de verwerende partij opwerpt dat zij op 4 mei 1990 een aantal individuele beslissingen heeft genomen waarbij de betrokken verzoekers met ingang van 1 juli 1990 eervol ontslag werd gegeven, dat die beslissingen werden genomen, ofwel ter uitvoering van de gemeenteraadsbesluiten van 19 december 1989 en 19 maart 1990, wat de verzoekers betreft die vrijwillig hun ontslag hadden aangeboden, ofwel ter uitvoering van het gemeenteraadsbesluit van 19 maart 1990, wat de andere verzoekers betreft; dat zij betoogt dat het die beslissingen zijn welke de administratieve toestand van verzoekers hebben bepaald en dat zij definitief geworden zijn, aangezien verzoekers ze niet tijdig hebben bestreden; dat volgens haar de nietigigverklaring van de algemene verordening van 19 maart 1990 dan ook niet de nietigheid van de uitvoeringsbeslissingen kan meebrengen; dat de verweren-

de partij bovendien nog betoogt dat ten aanzien van de verzoekers welke vrijwillig ontslag hebben genomen, de beslissingen van 4 mei 1990 hun rechtsgrond hebben in het gemeenteraadsbesluit van 19 december 1989, dat niet bestreden werd;

2.2. Overwegende dat blijkens de artikelen 2 en 3 van het bestreden besluit van 19 maart 1990, ambts-halve op rust gesteld worden, de vast benoemde personeelsleden die de in die artikelen opgesomde voorwaarden vervullen; dat die bepalingen duidelijk genoeg zijn, en zij, ook gelezen in samenhang met de wettekst waarin dat besluit zijn rechtsgrond heeft en met de motivering welke eraan voorafgaat, meebrengen dat ter uitvoering ervan enkel nog in concreto moet worden uitgemaakt wie aan die voorwaarden voldoet, zonder dat daarbij enige discretionaire bevoegdheid kan worden aangewend; dat het besluit om de betrokkenen op rust te stellen derhalve reeds onherroepelijk besloten was in het gemeenteraadsbesluit van 19 maart 1990 en de eventuele vernietiging van dat besluit onvermijdelijk ook de verdwijning uit het rechtsverkeer meebrengt van de individuele beslissingen die er op gevolgd zouden zijn, daar deze louter het kenmerk van uitvoeringsmaatregelen vertonen;

2.3. Overwegende dat, wat de verzoekers vermeld onder de nrs 2, 3, 5, 7 tot 12 en 15 in de zaak A. 42.591 betreft die zelf gevraagd hebben om op pensioen gesteld te worden, aan het volgende moet worden herinnerd :

- op 19 december 1989 besloot de gemeenteraad aan de personeelsleden die een aantal voorwaarden vervulden en die tussen 19 december 1989 en 16 januari 1990 vrijwillig ontslag zouden indienen een afvloeiingsvergoeding toe te kennen;
- een aantal van de huidige verzoekers ging op dat voorstel in, evenwel op voorwaarde, onder meer, dat het stadsbestuur toch tot een algemene verplichte oppensioenstelling zou besluiten;
- op 4 mei werd aan de betrokkenen ontslag verleend met recht op een uittredingsvergoeding;

Overwegende dat, aangezien het hier ging om individuele en vrijwillige ontslagnemingen, het individueel aanvaarden van die ontslagen door de overheid op 4 mei 1990, anders dan wat het geval is voor degenen die ambtshalve werden ontslagen, dient te worden beschouwd als de handeling welke telkens voor iedere betrokken verzoeker een wijziging heeft gebracht aan zijn rechtstoestand en vatbaar is voor nietigverklaring;

Overwegende echter dat het geen belang heeft welke handeling die verzoekers formeel bestrijden; dat, immers, moet worden vastgesteld dat de voornoemde verzoekers konden kiezen tussen een ambtshalve oppensioenstelling zonder speciale uittredingsvergoeding en een vrijwillige oppensioenstelling met speciale uittredingsvergoeding, en dat zij voor die laatste mogelijkheid hebben geopteerd, zij het onder voorwaarde; dat de desbetreffende voorwaarde gerealiseerd werd, in die zin dat de stad Gent inderdaad tot een algemene verplichte oppensioenstelling is overgegaan; dat de bedoelde verzoekers het voordeel verbonden aan een vrijwillig ontslag hebben opgestreken, in de vorm van een uittredingsvergoeding; dat het hen dan ook niet meer toekomt de rechtsgeldigheid van de voorwaarde waaronder zij zelf ontslag hebben genomen te betwisten en terzelfdertijd toch het hen toegekende voordeel te

behouden, voor het geval dat zij in hun vordering tot vernietiging van hun oppensioenstelling niet zouden slagen; dat het beroep ingesteld door de verzoekers vermeld onder de nrs. 2, 3, 5, 7 tot 12 en 15 in de zaak A. 42.591 bijgevolg niet ontvankelijk is;

Over de gegrondheid van de beroepen.

3.1.1. Overwegende dat als eerste middel de verzoekers in de zaak A. 42.591 en als vierde middel de verzoeker in de zaak A. 42.761 aanvoeren dat de programwawet van 22 december 1989 de mogelijkheid inhoudt van een ambtshalve opruststelling, maar geen verplichting daartoe oplegt; dat volgens hen daaruit volgt dat de gemeenteraad, ook bij afwezigheid van algemene verplichting terzake, zijn beslissing "degelijk en grondig" moest motiveren; dat echter noch uit de overwegingen voorafgaand aan het besluit zelf, noch uit het voorafgaand verzoeg aan de gemeenteraad blijkt en ook in het aangenomen saneringsplan niet aangegeven wordt waarom de oppensioenstelling "onontbeerlijk zou zijn om te beantwoorden aan een werkelijke acute noodzaak om zeer ingrijpende maatregelen te nemen"; dat verzoekers in hun laatste memorie, onder verwijzing naar bepaalde documenten betwisten dat concreet is aangetoond welk bedrag men beoogde te besparen en zelfs dat er geen besparing wordt gerealiseerd, onder meer doordat de vervroegd op pensioen gestelden vervangen dienen te worden door nieuwe indienstnemingen, wat per slot van rekening duurder uitvalt;

3.1.2. Overwegende dat, op het tijdstip dat het bestreden besluit genomen werd, nog geen wettelijke verplichting bestond om administratieve rechtshandelingen formeel te motiveren; dat het volstond dat zij op in rechte en in feite toelaatbare motieven berustten, waarvan het bestaan aan de hand van de stukken van het dossier kan worden aangetoond;

Overwegende dat de aanhef van het bestreden gemeenteraadsbesluit van 19 maart 1990, na een verwijzing naar de mogelijkheid geboden door hoofdstuk VI van titel III van de programmawet van 22 december 1989 om personeelsleden vervroegd op pensioen te stellen indien met de toezichthoudende overheid een leningsovereenkomst werd gesloten waaraan voorwaarden inzake financiële gezondmaking zijn gekoppeld, onmiddellijk verwijst naar een financieel meerjarig beleidsplan waarin maatregelen zijn opgenomen inzake het personeel, die er toe moeten leiden dat het begrotingsevenwicht wordt bereikt, alsook naar de toelichtingen vervat in het bijbehorend verzoeg aan de gemeenteraad; dat uit het bedoelde saneringsplan blijkt dat de stad Gent de financiële gezondmaking wilde bereiken, onder meer, door vervroegde oppensioenstellingen en de daaruit volgende verlichting van financiële lasten; dat de toelichting van de bevoegde schepen dienaangaande bijkomende gegevens bevatte;

Overwegende dat, mede doordat de verwerende partij niet de plicht had haar besluit formeel te motiveren, het verzoekers toekomt voldoende concrete gegevens aan te voeren welke het aannemelijk maken dat de uit het dossier blijkende motieven in werkelijkheid het beweerdde doel niet zullen bereiken; dat het daarvoor niet volstaat dat zij, zoals zij doen, verwijzen naar andere stukken; dat het middel niet gegrond is;

3.2.1. Overwegende dat de verzoekers in de zaak A. 42.591 als tweede middel en de verzoeker in de zaak A. 42.761 als vijfde middel aanvoeren dat zij, als in statutair verband benoemde en de vastheid van betrekking genietende personeelsleden enkel in uitzonderlijke omstandigheden ontslagen kunnen worden, als daar zijn, bij wijze van tuchtmaatregel of wegens de afschaffing van hun betrekking; dat volgens hen de bedoelde programmawet niet de nodige grondslag kon verschaffen voor hun ontslag, omdat hij enkel in de mogelijkheid voorzag van

vervroegde oppensioenstelling, en dan nog onder de vorm van vrijwillig ontslag; dat verzoekers voor dat laatste verwijzen naar een omzendbrief van 4 april 1990 van de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden welke die opvatting zou huldigen;

3.2.2. Overwegende dat de vastheid van betrekking van het vast benoemd gemeentepersoneel een door de wet ingesteld beginsel is; dat een andere wet, zoals de meervermelde programmawet van dat beginsel kan afwijken; dat de ministeriële omzendbrief van 4 april 1990 waarnaar verzoekers verwijzen geen uitstaan heeft met de programmawet van 22 december 1989, aangezien hij betrekking heeft op de dienstvrijstelling die vanaf de leeftijd van 55 jaar kan worden verleend aan personeelsleden die zich ertoe verbinden op 60 jaar met pensioen te gaan; dat het middel niet gegrond is;

3.3.1. Overwegende dat de verzoekers in de zaak A. 42.591 als derde middel en de verzoeker in de zaak A. 42.761 als zesde middel schending van het vertrouwensbeginsel aanvoeren, doordat hen de vastheid van bediening wordt ontnomen, terwijl zij redelijkerwijze mochten verwachten tot de normale pensioenleeftijd in dienst te blijven en die vastheid wel blijft gelden voor alle andere vast benoemden, ook voor hen die sinds het bestreden besluit in dienst worden genomen;

3.3.2. Overwegende dat het door verzoekers ingeroepen vertrouwensbeginsel ondergeschikt is aan het beginsel van de veranderlijkheid van de openbare dienst, op grond waarvan het bestuur om redenen van algemeen belang eenzijdig kan ingrijpen in de rechtstoestand van ambtenaren; dat in zoverre verzoekers betwisten dat ter zake het algemeen belang de genomen maatregel rechtvaardigde, kan worden verwezen naar wat hierover bij het eerste middel is gezegd; dat het middel niet gegrond is;

3.4.1. Overwegende dat in een vierde middel de verzoekers in de zaak A. 42.591 en in een zevende middel de verzoeker in de zaak A. 42.761 aanvoeren dat het bestreden besluit wettelijke grondslag ontbeert, omdat de programmawet van 22 december 1989 enkel in de mogelijkheid voorziet van een ambtshalve pensionering van sommige vast benoemde ambtenaren onder bepaalde voorwaarden, doch ter zake geen verplichting oplegde; dat zij daarbij verwijzen naar de reeds aangehaalde omzendbrief van de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Zaken en Openbaar ambt, waarin deze mogelijkheid geïnterpreteerd wordt als een vrijwillige opstapmogelijkheid; dat verzoekers bovendien - de verzoeker in de zaak A. 42.761 in zijn derde middel - betogen dat de programmawet slechts van toepassing is op de gemeenten die met hun toeziende overheid een leningsovereenkomst hebben gesloten waaraan voorwaarden van financiële gezondmaking gekoppeld zijn, wat ter zake niet het geval was voor de stad Gent;

3.4.2. Overwegende dat artikel 277 van de programmawet van 22 december 1989 bepaalt :

"Dit hoofdstuk is van toepassing op de vastbenoemde personeelsleden van de gemeenten (...) die met hun voogdijoverheid een leningsovereenkomst hebben gesloten waaraan voorwaarden inzake financiële gezondmaking zijn gekoppeld";

Overwegende dat dienaangaande in de memorie van toelichting bij het ontwerp, in de algemene uitzetting bij titel III, hoofdstuk VI (Kamer van Volksvertegenwoordigers, 975/1-89/90), de volgende verduidelijking wordt gegeven :

"Om de gemeenten met een saneringsplan, waarvan de personeelsuitgaven niet verenigbaar zijn met hun huidige financiële mogelijkheden, in staat te stellen hun personeelsbestand tot een normaal peil terug te brengen, wordt bijgevolg voorgesteld de mogelijkheid te bieden, onder bepaalde voorwaarden hun personeel vroegtijdig en verplicht te pensioneren tussen 55 en

65 jaar, al naar gelang van de bugettaire mogelijkheden van de gemeente en met instemming van de toezichthoudende overheid.";

dat bij de artikelsgewijze bespreking van artikel 270 -dat artikel 277 is geworden- wordt gepreciseerd dat de bepalingen zich uitstrekken "tot de personeelsleden van de gemeenten (...) die een beroep gedaan hebben op het Hulpfonds voor het financieel herstel van de gemeenten dat werd opgericht bij koninklijk besluit nr. 208 van 23 september 1983";

Overwegende dat de gemeenteraad van Gent op 21 februari 1990 principieel een saneringsplan en financieel meerjarig beleidsplan voor de periode 1990-1994 goedkeurde; dat, zoals bij de uiteenzetting van de feiten reeds is vermeld, dat saneringsplan mede voorzag in besparingen door vroegtijdige oppensioenstelling van personeelsleden; dat op 17 mei 1990 een leningsovereenkomst werd ondertekend tussen de stad Gent, het Vlaams Financieringsfonds tot herstel van de gemeentefinanciën en de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt; dat volgens die overeenkomst het schuldsaldo van de stad Gent aan het nationale Hulpfonds, hetwelk voortvloeit uit vroegere leningen, wordt voorgefinancierd door het voornoemde Vlaams Financieringsfonds en door de stad wordt terugbetaald volgens bepaalde modaliteiten, als tegenprestatie waarvan de stad Gent zich verbindt een financieel beleidsplan na te leven, dat in bijlage bij de overeenkomst is gevoegd; dat derhalve moeilijk kan worden betwijfeld dat de stad Gent voldeed aan de voorwaarden voor toepassing van de programmawet van 22 december 1989; dat weliswaar, zoals verzoekers betogen in hun laatste memorie, het financieel beleidsplan formeel nog niet was goedgekeurd door de toeziende overheid en de lening nog niet was toegekend toen het bestreden besluit werd genomen; dat evenwel de genomen maatregelen globaal moeten worden beschouwd en het

sluiten van de leningsovereenkomst met saneringsplan zodoende kan worden beschouwd als het sluitstuk van de hele operatie, die de verwezenlijking vormt van een opschortende voorwaarde waardoor alle deelmaatregelen bekrachtigd worden; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat, wat verzoekers' argumentatie betreft aangaande het, zowel van de kant van de gemeente als van de kant van de betrokken ambtenaar, niet verplicht karakter van de oppensioenstelling, kan worden verwezen naar de tekst van artikel 278 van de programmawet van 22 december 1989, luidens welke "de gemeenteraad (...) kan beslissen om alle personeelsleden, beoogd bij dit hoofdstuk, ambtshalve op rust te stellen (...)", naar de hiervoren aangehaalde passus uit de parlementaire voorbereiding van die wet, alsmede naar de bespreking van de vorige middelen; dat het middel niet gegrond is;

3.5.1.1. Overwegende dat de verzoekers in de zaak A. 42.591 in een vijfde middel de schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel aanvoeren, doordat blijkens artikel 277 van de voormelde programmawet de titularissen van bepaalde ambten niet vervroegd op pensioen mogen gaan, terwijl dat voor de andere wel mogelijk is;

3.5.1.2. Overwegende dat de verzoekers in hun laatste memorie verklaren zich met betrekking tot het gelijkheidsbeginsel te voegen naar het verslag van de auditeur; dat dit verslag, na te hebben vastgesteld dat de aangevoerde ongelijkheid uit de wet zelf voortvloeit, verwees naar een arrest nr. 30/91 waarin het Arbitragehof tot het besluit kwam dat de in de wet gehanteerde onderscheidingscriteria objectief waren en het gelijkheidsbeginsel niet geschonden was; dat verzoekers bijgevolg geacht moeten worden afstand te hebben gedaan van het middel;

3.5.2.1. Overwegende dat de verzoeker in de zaak A. 42.761 in een eerste middel de schending van het gelijkheidsbeginsel aanvoert, doordat de adjunct-secretaris wel en hij niet van de vervroegde oppensioenstelling wordt uitgesloten;

3.5.2.2. Overwegende dat de uitsluiting rechtsgrond vindt in artikel 277, derde lid, van de meergenoemde programmawet, luidens welk eveneens van het toepassingsgebied kunnen worden uitgesloten, de agenten behorende tot de diensten, ambten of graden aangeduid door de gemeenteraad; dat het middel niet gegrond is; dat in zoverre deze verzoeker vraagt om daaromtrent een prejudiciële vraag te stellen aan het Arbitragehof, hij eveneens geacht moet worden daarvan afstand te hebben gedaan in de laatste memorie, welke hij samen met de verzoekers in de zaak A. 42.591 heeft ingediend;

3.6.1. Overwegende dat de verzoekers in de zaak A. 42.591 in een zesde middel machtsafwending aanvoeren; dat dit middel er op neerkomt dat de gedwongen oppensioenstelling van vast benoemde ambtenaren slechts een voorwendsel was om anderen te kunnen benoemen; dat verzoekers ter ondersteuning daarvan verwijzen naar een aantal benoemingen en aanstellingen welke de gemeenteraad en het college van burgemeester en schepenen reeds vanaf 19 maart 1990 hebben verricht; dat zij ook wijzen op sommige meeruitgaven waaruit volgens hen blijkt dat geen financiële noodzaak bestond of geen reële besparingen werden gedaan;

3.6.2. Overwegende dat het louter feit dat na de oppensioenstelling van verzoekers andere personeelsleden op andere betrekkingen in dienst werden genomen of dat tot bepaalde nieuwe uitgaven werd besloten niet vermog aan te tonen dat het besluit om een aantal personeelsleden die aan bepaalde objectieve voorwaarden voldeden

op pensioen te stellen niet werd genomen om besparingsredenen; dat het middel niet gegrond is;

3.7.1. Overwegende dat de verzoekers in de zaak A. 42.591 in een zevende middel en de verzoeker in de zaak A. 42.761 in een achtste middel aanvoeren dat, in strijd met de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel en het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van die wet, geen protocol werd gesloten met de representatieve vakorganisaties;

3.7.2. Overwegende dat uit het dossier van de zaak blijkt dat een bijzonder onderhandelingscomité de aangelegenheid op 21 februari en 19 maart 1990 heeft besproken, wat onder meer resulteerde in twee protocollen gedateerd op de zelfde data; dat het bestreden besluit overigens naar dat laatste protocol verwijst; dat verzoekers in hun laatste memorie aanvoeren dat de voorgeschreven termijnen niet werden geëerbiedigd omdat het protocol van de syndicale onderhandelingen gevoerd op 21 februari 1990 dezelfde datum draagt als het bestreden gemeenteraadsbesluit, waaruit volgt dat het virtueel onmogelijk was om de wettelijke termijnen van toezending en opmerkingen door de vakorganisaties te eerbiedigen; dat verzoekers die precisering van het middel in hun memorie van wederantwoord hadden kunnen formuleren; dat het middel zoals het aanvankelijk werd aangevoerd feitelijke grondslag mist;

3.8.1. Overwegende dat de verzoekers in een achtste, respectievelijk negende middel de schending van het redelijkheidsbeginsel aanvoeren, doordat hun in één klap niet alleen de vastheid van betrekking werd ontnomen, doch hen niet eens een behoorlijke opzeggingstermijn werd toegekend, op zijn minst analoog aan die welke wordt toegekend aan de werknemers in de privé-sector;

3.8.2. Overwegende dat het bestreden besluit in de ambtshalve oppensioenstelling voorziet op 1 juli 1990, respectievelijk 1 juli 1991, naargelang de betrokkenen de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt hetzij uiterlijk 31 december 1989, hetzij uiterlijk 31 december 1990; dat het probleem van de redelijkheid van die termijn alleen kan rijzen voor degenen die op 1 juli 1990 worden gepensioneerd;

Overwegende dat het redelijkheidsbeginsel, zo het al inhoudt dat een ambtenaar niet van de ene op de andere dag kan worden ontslagen zonder zwaarwichtige redenen, niet vereist dat hem dezelfde of een analoge opzegtermijn moet worden toegekend als een werknemer in de privé-sector; dat, ook al werd aan betrokken verzoekers eerder laat - in de loop van de maand mei - officieel ter kennis gebracht dat zij met ingang van 1 juli 1990 op pensioen zouden worden gesteld, uit de gegevens van de zaak blijkt dat die maatregel al geruime tijd besproken werd en de betrokkenen er zich aan konden verwachten; dat in die omstandigheden de termijn tussen de beslissing houdende oppensioenstelling en de datum van het ingaan ervan niet kennelijk onredelijk te noemen valt; dat het middel niet gegrond is;

3.9.1. Overwegende dat in een negende, respectievelijk tiende middel, de voornoemde verzoekers het zorgvuldigheidsbeginsel geschonden achten, doordat het bestreden besluit pas op 16 mei 1990 bij wijze van algemene dienstonderrichting gericht aan de dienstchefs, werd gepubliceerd; dat zij hieraan toevoegen aldus nadeliger te zijn behandeld dan personeelsleden welke worden ontslagen bij ontstentenis van betrekking of zelfs afgezet, en dat de handelwijze van de verwerende partij schril afsteekt tegen de omzichtigheid en bezorgdheid waarvan de reeds meermaals door hen vermelde omzendbrief van 4 april 1990 blijkt geeft;

3.9.2. Overwegende dat een onregelmatigheid begaan bij de bekendmaking van een overheidshandeling de regelmatigheid van die handeling zelf niet aantast; dat uit de verwijzing in het middel, zoals het geformuleerd wordt in het verzoekschrift, naar de reeds voormelde omzendbrief, geen duidelijk middel van schending van het zorgvuldigheidsbeginsel in verband met de besluitvorming zelf kan worden ontwaard, zoals verzoekers in hun laatste memorie beweren; dat het middel niet gegrond is;

3.10.1. Overwegende dat de verzoeker in de zaak A. 42.761 in zijn tweede middel de schending van het gelijkheidsbeginsel en het verbod van discriminatie aanvoert, doordat de gemeenteraad nagelaten heeft gebruik te maken van de bepaling in artikel 277 van de voornoemde programmawet om de diensten, ambten of graden aan te wijzen welke van het toepassingsgebied uitgesloten worden en doordat artikel 4 van het bestreden besluit alleen een "kwantitatieve" vervanging van de op pensioen gestelden verbiedt, doch niet een "kwalitatieve" vervanging, d.w.z. door bevordering, zodat de objectieve door de wet voorgeschreven criteria worden genegeerd; dat hij het gelijkheidsbeginsel des te meer geschonden acht wijl dat beginsel evenredigheid vereist tussen het beoogde doel en de aangewende middelen en de stad Gent bij de uitvoering van het zogeheten saneringsplan ambtenaren blijft bevorderen en nieuwe ambtenaren blijft aanwerven, waaronder twee politieagenten -verzoeker is politieagent- wat uitwijst dat het ambtshalve ontslag van verzoeker zich niet opdrong en hij aldus gediscrimineerd wordt t.o.v. de politieambtenaren op wie het gemeenteraadsbesluit niet wordt toegepast; dat verzoeker voorts, aan de hand van concrete benoemingen, poogt aan te tonen dat de gecreëerde pensioenlast gepaard met de vervangende weddelast niet leidt tot enige gunstige financiële weerslag; dat hij het gelijkheidsbeginsel ook geschonden acht, onder meer, doordat de nieuw benoemden wel de vastheid

van betrekking genieten en doordat met het weddeverlies dat hij ondergaat aan anderen een inhaalbonificatie wordt toegekend; dat verzoeker besluit dat dit alles aantoont dat het bestreden besluit met machtsafwending is genomen;

3.10.2. Overwegende dat de verwerende partij wel degelijk geoordeeld heeft dat een ambt, dat van adjunct-gemeentesecretaris, van de toepassing van de maatregel moest worden uitgesloten in het algemeen belang; dat het louter kwantitatief niet vervangen van een aantal personeelsleden hoe dan ook reeds een besparing kan uitmaken, ook al worden sommige hogere opengevallen betrekkingen weer ingevuld door bevordering; dat aan de hand van het totaal van de door verzoeker aangehaalde nieuwe benoemingen niet is aangetoond dat zij voor de stad Gent meer uitgaven teweeg zouden brengen dan de besparingen voortspruitend uit de bestreden maatregel; dat weliswaar die individuele benoemingen stuk voor stuk zouden kunnen worden getoetst op hun opportuniteit, doch zulks niet tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort; dat eventueel uit hun onderlinge samenhang zou kunnen worden besloten dat er machtsafwending in het spel is; dat verzoeker daarvoor echter onvoldoende concrete gegevens aanreikt; dat nieuwe aanwervingen niet noodzakelijk het personeelsbestand weer doen stijgen boven het aantal, gereduceerd ingevolge de ambtshalve oppensioenstelling in toepassing van de programmawet, omdat dat personeelsbestand ook door natuurlijke afvloeiingen kan afnemen; dat die opmerking meer bepaald ook kan gelden wat de aanwerving van twee politieagenten betreft; dat voor het overige kan worden verwezen naar de bespreking van de andere middelen, waarmede dit middel voor een groot deel samenvalt,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De beroepen worden verworpen.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, ingediend door Gaston MORTIER en Roger SATYN, bepaald op achtduizend frank, komen ten laste van de nalatenschap van deze verzoekers.

De kosten van de beroepen ingediend door alle andere verzoekers, bepaald op vierenzestigduizend frank, komen ten laste van deze partijen, ieder voor een bedrag van vierduizend frank.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare
terechtzing, op tweeëntwintig juni
1900 negenennegentig, door de XIIe kamer, die was
samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	J. BOVIN,	staatsraad,
	J. BAERT,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

J. DE BRABANDERE.